

היום נלמד בעזרת ה':

הגיגה דף כ

(בעמוד הקודם)

חולין שנעשו על טהרת הקודש **קודש דמו:** אדם הרגיל לאכול קדשים הרי הוא מקבל על עצמו לאכול חולין בטהרה כאילו הם קודש, כדי שיהיו בני ביתו זהירים ובקיאים בטהרת הקודש. רב מרי אומר שמכך שמשנתנו לא אמרה שיש מעלה בחולין שנעשו על טהרת הקודש (= המשנה לא נקטה 'בגדי פרושין האוכלים חולין בטהרה הם מדרס לאוכלים חולין בטהרת הקודש') מוכח שחולין שנעשו על טהרת הקודש דינם כקודש.

דחייה: יתכן שחולין שנעשו על טהרת הקודש אינם כקודש, אלא הם כמו חולין או כמו תרומה, וממילא לא היה צורך למשנה לכתוב זאת שהרי כתבה כבר המשנה את דינם של חולין ותרומה.

ומסתבר לומר שאינם כקודש, שהרי מצינו במשנה מחלוקת תנאים בחולין שנעשו על טהרת הקודש האם הם כחולין או תרומה, אך לא מצינו מי שסובר שהם כקודש.

אלא **מסיפא:** של משנתנו מוכח הדבר. ממטפחתו של רבי יוחנן בן גודגא שהיתה מדרס למי חטאת ולא לקודש, וזאת משום שהיה אוכל חולין על טהרת הקודש.

האוכלין חולין בטהרה (=המחמירים בטהרות) צריכים לשמור את חפציהם בטהרה, ואם היסוח דעתם מהם נטמאו, אפילו שלא ידוע שנטמאו.

נפלה מעפרתו וכו': נפל סודרו (= מין בגד) ואמר לחבירו שיביא לו אותו והביא לו, הבגד טמא אפילו אם חבירו טהור, לפי שאין אדם משמר את מה שביד חבירו, וא"כ בעל הסודר לא שמר על טהרתו של הסודר כשהיה ביד חבירו, ואף חבירו לא שמר על טהרתו, שסבר שמכיון שבעל הסודר לא חושש לטהרתו שהרי אמר לי לתת לו אותו, והוא אינו יודע האם אני טמא או טהור, הרי שלא חושש לשמור על טהרת הסודר, ונמצא שיש כאן היסח הדעת, ולמחמירים בטהרות היסח הדעת נחשב לטומאה.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

נתחלפו לו כלים של שבת וכו': שרצה לקחת בגדי יום חול ובטעות לקח בגדי שבת, הבגדים נטמאו, לפי שר"י בן עמרם סובר שמי ששמר דבר בחזקת שהוא משהו מסויים ונמצא שהוא משהו אחר אין זה נחשב לשמירה. ושוב יש כאן הסח הדעת.

המשמר את החבית בחזקת של יין: ונמצא שיש בתוכה שמן – השמן טהור, אך אסור לו לאוכלו. הגמרא מוכיחה מכך שהוא טהור, שהשומר דבר בחזקת שהוא משהו מסויים ונמצא שהוא משהו אחר הרי זה בן נחשב לשמירה?

באומר שמרתיה מדבר המטמאה ולא מדבר הפוסלה: כפי שהסברנו לעיל - 'טמא' יכול לטמא אחרים, 'פסול' נטמא בעצמו ולא יכול לטמא אחרים. כאן מדובר ששמר על החבית מדבר המטמא אותה באופן שתוכל לטמא אחרים, אך לא שמר אותה מדבר המטמא אותה באופן שלא תוכל לטמא אחרים. ולכן בסיפא כתוב שאסורה מלאכול לפי שלא שמרה שלא תיפסל.

ומי איבא נטירותא לפלגא? וכי יש שמירה לחצאין? (= רק מדבר המטמא ולא מדבר הפוסל).

אין! יש! וכפי שלמדנו בברייתא - אדם שהושיט את ידו לסל תאנים שהיה על כתפו, ובתוך הסל יש מגרפה (= משתמשים בה להפריד את התאנים הדבוקות), והיה בליבו לשמור על טהרת הסל ולא היה בליבו לשמור על טהרת המגרפה, הסל טהור והמגרפה טמאה.

קושיא: מדוע הסל טהור? והרי המגרפה הטמאה תטמא את הסל. תירוץ: כלי טמא לא יכול לטמא כלי אחר.

קושיא: מדוע התאנים שבתוך הסל לא נטמאו מהמגרפה? תירוץ: מדובר ששמר על המגרפה מדבר המטמאה ולא מדבר הפוסלה, ונמצא שהמגרפה רק נפסלה אבל לא נטמאה ולכן אינה יכולה לטמא את התאנים. נמצא שיש שמירה לחצאין!

מכל מקום קשיא: על דברי האמוראים שאמרו שהשומר דבר בחזקת שהוא משהו מסויים ונמצא שהוא משהו אחר זה לא נחשב לשמירה ('נתחלפו לו כלים' ו'שתי נשים') - מהשומר חבית של יין (מדבר המטמאה) ונמצא בתוכה שמן שהיא טהורה (מלטמא)?

בגד זה ארגתיו בטהרה: אני יודעת שמשעה שהיה בו שלוש על שלוש אצבעות (= שיעור שהבגד יכול לקבל טומאה) לא נגעה בו טומאה, אבל לא היה בליבי לשומרו. רבי ישמעאל שאל אותה - הואיל ולא היה בליבך לשומרו, שמא קרה כך וכך ולא נזהרת? ומתוך כך האשה נזכרה שנדה משכה עמה בחבל הקשור בכלי האריגה, ויש לחשוש שמא הסיטה את הבגד ונטמא.

נימא נפסקה לי וקשרתיה בפה: האשה הזאת היתה נדה שהרוק שלה מטמא, וקודם שארגה את הבגד שעדיין אינו יכול לקבל טומאה, נפסק לה חוט והיא קשרה אותו בפיה, ולאחר מכן טבלה וארגה את הבגד, ויש לחשוש שמא הרוק היה עדיין לח בשעה שארגה שלוש על שלוש אצבעות, ואז הבגד נטמא מהרוק (שהוא אב הטומאה).

מדברי רבי ישמעאל הואים שהעיקר תלוי בשמירה בלב לטהרה. ואם כן קשה על שני המקרים הנ"ל מדוע כשנתחלפו הבגדים ששניהם טהורים – הם טמאים?

בשלמא לר"א בר צדוק: מובן מדוע טימא את בגדיהן של הנשים שהתחלפו בבית המרחץ, לפי שכל אשה אומרת שחברתה היא אשת עם הארץ וממילא היא מסיחה את דעתה מלשמור את בגדי חברתה.

וכן לר"י **בן עמרם:** מובן מדוע טימא את בגדי השבת שהתחלפו בבגדי יום חול, לפי שאדם שומר את בגדי השבת שלו בשמירה מעולה מטומאה יותר מבגדי יום חול, ונמצא שהסיח את דעתו משמירתם המעולה (= שסבר בטעות שהם בגדי יום חול), והרי זה כאילו אין בליבו לשומרם.

אלא לר"י בן אלעזר (= נפלה מעפרתו!): קשה מדוע כשהרים חבירו הטהור את המעפורת הטהורה היא נטמאית, והרי בעל המעפורת ודאי שמר בליבו על המעפורת כשהיא בידי חבירו לטהרה?

הרי שהיו חמרי ופועליו עמי הארץ (= שמטמאים טהרות במגעם), והיו נושאים חביות של חרס שבתוכם יש טהרות, אפילו אם התרחק מהם יותר ממיל כל הטהרות נשארו בטהרתם, שאנו לא חוששים שמא הם נגעו בטהרות שבתוך החבית (ואף שהם נגעו בחבית עצמה, אין כלי חרס נטמא מגבו), לפי שהוא לא הודיע להם שהוא מתרחק והם מפחדים שמא בכל רגע הוא יגיע ואינם נוגעים בטהרות.

אבל אם הוא אמר להם 'לכו ואני אבוא אחריכם' הם אינם מפחדים שיתפוס אותם, ואנו חוששים שהם יפתחו את החבית ויגעו ביין.

אלא שאם יש חזקה שאדם לא משמר מה שביד חבירו, אם כן 'מאי שנא רישא מאי שנא סיפא' כלומר אפילו ברישא צריך היין להיות טמא?

רישא במטהר חמרי: מדובר שבעל הבית הטביל את הפועלים בשביל שיקחו לו את החביות, וממילא גם אם יגעו ביין הוא ישאר טהור. אמנם יש כאן חשש נוסף: שהם יתנו לחבר שלהם עם הארץ טמא לגעת ביין שבחבית. אמנם חשש זה אינו קיים ברישא משום שהם מפחדים מבעל הבית שיבוא פתאום מ'דרך עקלתון', אבל בסיפא הם אינם פוחדים ממנו שהרי יצא לדרך אחריהם.

הדרן עלך אין דורשין

פרק שלישי. משנה: המשנה מביאים דינים שבהם קודש יותר חמור מתרומה:

- **מטבילין כלים בתוך כלים וכו':** מי שיש לו שני כלים טמאים, יכול להכניס את הכלי הקטן לתוך הכלי הגדול ולהטבילם יחד כדי להשתמש בהם לתרומה, אבל אינו יכול לעשות כן אם רוצה להשתמש בהם לקודש.
- **אחוריים ותוך וכו':** כלי שאפשר להשתמש בו מאחוריו, ובתוכו, ובמקום שאוחזים אותו, כל מקום שאפשר להשתמש בו נחשב לכלי נפרד לעניין תרומה, שאם נטמא חלק אחד לא נטמא חלק אחר (= כגון שאם נטמא תוכו לא נטמאו אחוריו ובית צביטתו), אבל לעניין קודש אם נטמא חלק אחד נטמא כל הכלי.
- **הנושא את המדרס וכו':** מי שנושא מנעל של זב (= המנעל טמא בטומאת מדרס) יכול לשאת גם כלי חרס שבתוכו יש תרומה, לפי שאף אם המנעל יגע בכלי חרס הרי שהתרומה שבתוכו לא תיטמא, שאין כלי חרס נטמא מגבו, אבל אסור לעשות כן אם בתוך הכלי חרס יש קודש.
- **בגדי אוכלי תרומה וכו':** כפי שביארנו במשנה לעיל יח:
- **לא כמדת הקודש מדת התרומה:** זה נאמר לעניין חציצה בטבילה - שלגבי קודש אם אדם בא להטביל בגד טמא שיש בו קשרים, עליו להתיר את הקשרים לפני שמטבילו, משום שזה דומה לחציצה. ואם הכלי רטוב עליו לנגבו לפני הטבילה, משום שזה דומה לחציצה. אבל לגבי תרומה יכול לקשור את הבגד ואח"כ להטבילו (וכן יכול להטבילו כשהוא רטוב).

- **כלים הנגמרים בטהרה וכו':** כלי יכול לקבל טומאה רק לאחר שנגמרה מלאכתו. אם נזהר שהכלי לא יטמא משעה שהיה קרוב לגמר מלאכתו, בכל זאת צריך להטבילו כדי שיוכל להשתמש בו לקודש, אבל לתרומה אינו צריך להטבילו.
- **הכלי מצרף וכו':** אם יש הרבה חתיכות של אוכל בתוך כלי, ונגע אדם טמא (= באב הטומאה) בחתיכה אחת, אם החתיכות הם של קודש, הרי שהכלי מצרף את כל החתיכות להיות כחתיכה אחת וכולן טמאות. אבל אם הם של תרומה, הרי שהחתיכה הראשונה נעשית 'ראשון' לטומאה, והחתיכה שנוגעת בראשונה נעשית 'שני', והחתיכה שנוגעת בשניה נעשית 'שלישי'.
- **הרביעי בקודש פסול והשלישי בתרומה:** בקודש יש ארבעה דרגות טומאה ובתרומה שלושה. כגון טומאה בדרגת 'שני' שנגעה בתרומה, הרי התרומה נעשית 'שלישי', וכעת היא פסולה לעצמה ואינה יכולה לטמא תרומה אחרת. אבל אם טומאה בדרגת 'שני' נגעה בקודש, הרי הקודש נעשה 'שלישי', ואם הוא יגע בקודש אחר הוא יעשה אותו 'רביעי'.
- **בתרומה אם נטמאת אחת מידי** בטומאה דרבנן שמטמאה רק את הידים ולא את כל הגוף, הרי שרק היא טמאה אבל היד השניה טהורה, אבל בקודש אם נטמאה ידו אחת הרי שנטמאו שתי ידיו וצריך להטביל את שניהם במקווה.
- **אוכלין אוכלים נגובים וכו':** מותר לאכול מאכלים יבשים שלא נרטבו מעולם (= ולכן לא הוכשרו לקבל טומאה) בידיים טמאות (= 'סתם ידים' הטמאות מדרבנן בדרגת 'שני') כשאוכל תרומה, שכיון שהם לא הוכשרו לקבל טומאה הרי שהידיים לא מטמאות אותם, אבל לא כשאוכל קודש.
- **האונן** (= מי שמתו מוטל לפניו, ומדובר שלא נטמא מהמת) **והמחוסר כיפורים** (= כגון זב שספר שבעה נקיים וטבל ביום השביעי והעריב שמשו, ולמחר צריך להביא קרבן לגמר טהרתו) צריכים טבילה אם רוצים לאכול קודש אבל לא לתרומה. כלומר האונן שרוצה לאכול קודש לאחר שעברה אנינותו צריך לטבול, וכן מי שהיה מחוסר כפרה ורוצה לאכול קודש לאחר שהביא את קרבנו צריך לטבול.